

ДОСВІД ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ПАРОСТОК» В РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ З ПІДТРИМКИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВПО

Саранча Ірина

Громадська організація «Паросток» відіграє важливу роль у підтримці психічного здоров'я та психосоціального благополуччя осіб з інвалідністю, зокрема внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Її діяльність особливо актуальна в умовах війни, коли багато людей стикаються з психологічними труднощами, втратою стабільності та необхідністю адаптації до нових умов життя. Організація реалізує соціальні проєкти, спрямовані на надання психологічної допомоги, проведення груп підтримки, інтеграційних заходів та тренінгів для фахівців. Це сприяє формуванню культури турботи про психічне здоров'я та допомагає людям з інвалідністю краще адаптуватися до суспільного життя.

З огляду на значну кількість ВПО з інвалідністю у Вінницькій області, діяльність «Паростка» є важливим внеском у розбудову стійкої системи громадського здоров'я. Організація не лише підтримує людей, а й навчає фахівців, як ефективно працювати з різними групами населення, що потребують психологічної допомоги. Це робить її досвід цінним для подальшого розвитку соціальних ініціатив у сфері психічного здоров'я [1–2].

Метою дослідження є вивчення досвіду ГО «Паросток» в реалізації соціальних проєктів з підтримки психічного здоров'я та психосоціального благополуччя осіб з інвалідністю, у тому числі ВПО.

Громадська організація «Паросток» реалізує свою діяльність через кілька ключових стратегій, спрямованих на підтримку осіб з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб (ВПО) [1, 2]:

1. Соціальна адаптація та інтеграція – організація допомагає людям з інвалідністю адаптуватися до нових умов життя, сприяє їхній соціальній взаємодії та залученню до активного громадського життя.

2. Психологічна підтримка – «Паросток» проводить тренінги, групові заняття та індивідуальні консультації для осіб, які переживають кризові ситуації, зокрема ВПО, що сприяє їхньому емоційному благополуччю.

3. Освітні програми та професійна реабілітація – організація надає можливості для навчання та розвитку навичок, що допомагає людям з інвалідністю знайти роботу та реалізувати себе у професійній сфері.

4. Партнерство та залучення ресурсів – «Паросток» активно співпрацює з міжнародними організаціями, місцевою владою та іншими громадськими ініціативами для залучення фінансування та розширення можливостей підтримки.

5. Розвиток громадського здоров'я – організація бере участь у створенні програм, спрямованих на покращення психічного здоров'я та доступу до медичних послуг для осіб з інвалідністю.

Завдяки цим стратегіям «Паросток» забезпечує комплексну підтримку вразливих груп населення, сприяючи їхній соціальній стабільності та психологічному благополуччю. ГО «Паросток» відіграє важливу роль у підтримці людей з інвалідністю, забезпечуючи їхню соціально-трудова та медичну реабілітацію, сприяючи професійному самовизначенню та інтеграції в суспільство. Завдяки співпраці з міжнародними організаціями та місцевою владою вона організовувала консультації, спортивні й розважальні заходи, а також допомагала у пошуку роботи.

Однак із початком повномасштабної війни умови діяльності суттєво змінилися. Організація зіткнулася з численними викликами, зокрема необхідністю переформатування проєктів, адаптації до нових реалій та евакуації частини команди за кордон. Закриття соціальних програм на місцевому рівні, постійні повітряні тривоги та перебої зі світлом створювали додаткові труднощі, а високий рівень тривожності серед клієнтів вимагав постійної уваги.

Значна частина внутрішньо переміщених осіб, зокрема людей з інвалідністю, знайшла прихисток у Вінниці. Хоча «Паросток» мав досвід роботи з ВПО ще з 2014

року, різке збільшення кількості переселенців стало серйозним викликом. Організація продовжує адаптувати свою діяльність, щоб ефективно реагувати на потреби новоприбулих та забезпечувати їм необхідну підтримку.

ГО «Паросток» змогла адаптувати свою діяльність до умов війни завдяки підтримці Українського фонду швидкого реагування IREX (URRF). Перший проєкт, реалізований у цей період, «Шляхи реагування громадського сектору на соціально-гуманітарні кризи», був заснований на власному досвіді організації та мав на меті допомогти іншим ГО України переформатуватися й продовжити роботу. В межах проєкту було створено навчальний онлайн-курс із сурдоперекладом на платформі «Навчайся доступно!», що охопив 196 представників громадських організацій, включаючи людей з інвалідністю, батьків, вимушених переселенців, студентів та осіб похилого віку. «Паросток» забезпечував відеолекції, домашні завдання, додаткові матеріали та менторство, допомагаючи активістам адаптуватися до нових умов роботи та надавати якісні соціальні послуги навіть у складних обставинах.

Крім того, команда проєкту розробила електронні пам'ятки з рекомендаціями щодо управління емоційним станом, запобігання вигоранню та ухвалення ефективних рішень у період невизначеності. Важливим аспектом стало залучення ГО, які раніше не працювали з людьми з інвалідністю, але прагнули зробити свою діяльність більш інклюзивною. Це сприяло розширенню інклюзивних практик у громадському секторі та підвищенню рівня соціальної підтримки в Україні. Загалом, завдяки цьому проєкту «Паросток» навчив понад 100 тисяч активістів по всій країні, що стало значним внеском у розвиток громадянського суспільства та підтримку вразливих груп населення.

Список використаних джерел

1. Саранча І. Г. Роль центрів соціальної реабілітації у процесі соціалізації осіб з вадами опорно-рухового апарату. *Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка*. Корекц. педагогіка і психологія, 2011. Вип 3. С. 167-172.
2. Саранча І., Швед В., Омельченко О. Індивідуальна інклюзивна освітня траєкторія: сутність та зміст. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional*, 2021. С. 299-306.